

**RODZINNE DOMY POMOCY
W KONINIE**

**PROGRAM UMOŻLIWIAJĄCY
UTWORZENIE
RODZINNYCH DOMÓW POMOCY
W KONINIE**

„Jeśli masz czyjeś serce masz dom na każdym miejscu”

Program opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie

Grudzień 2009 r.

I. Cel główny programu

Zapewnienie całodobowej opieki i niezbędnej pomocy osobom tego wymagającym z powodu wieku lub niepełnosprawności, nie mogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić opieki w formie usług opiekuńczych i bytowych w miejscu zamieszkania.

Cele szczegółowe

1. Świadczenie usług bytowych i opiekuńczych dostosowanych do stanu zdrowia, sprawności fizycznej i intelektualnej oraz indywidualnych potrzeb i możliwości podopiecznych.
2. Umożliwienie osobom w starszym wieku życia w godności, zapewnienie im intymności i poczucia bezpieczeństwa.

II. Opis problemu

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tego typu placówka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Na terenie miasta Konina funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej przy ul. Południowej 1. Jest to dom dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych, przeznaczony dla 115 mieszkańców. **Nie jest to wystarczająca liczba placówek tego typu na terenie miasta Konina, pomimo, że Dom Pomocy Społecznej jest doskonałą i nowoczesną placówką.** Społeczeństwo Miasta starzeje się i dlatego placówek świadczących pomoc dla ludzi starych i przewlekle somatycznie chorych będzie potrzeba coraz więcej. Dom Pomocy Społecznej w Koninie nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich potrzeb mieszkańców Konina.

Obecnie na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Koninie **oczekuje 15 osób** zamieszkałych w Koninie, a czas oczekiwania na umieszczenie w placówce to minimum około 12 miesięcy.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie kieruje do Domu Pomocy Społecznej w Koninie osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, nie mogą również liczyć na pomoc rodziny, osób bliskich, a liczba świadczonych usług opiekuńczych w środowisku jest niewystarczająca.

Dlatego bardzo często Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie poszukuje domów pomocy społecznej w innych powiatach.

Obserwując narastanie problemu w zakresie usług opiekuńczych w Mieście Koninie widzimy konieczność w najbliższym czasie tworzenia nowych placówek świadczących całodobową opiekę dla ludzi w podeszłym wieku. Najlepszą formą opieki dla ludzi starszych oprócz domów pomocy społecznej tworzonych przez samorządy są **Rodzinne Domy Pomocy Społecznej**.

Te formy opieki od kilku lat rozwijają się na terenie całej Polski rozwiązując problem niedoboru miejsc na świadczenie usług opiekuńczych.

W Koninie nie ma obecnie takich domów. Jeżeli by powstały ludzie starzy znaleźliby w nich opiekę w warunkach zbliżonych do warunków rodzinnych. Nowo powstałe Rodzinne Domy Pomocy pozwoliłyby na szybsze umieszczenie osób potrzebujących całodobowej opieki i pielęgnacji w domu pomocy społecznej.

Rodzinne Domy Pomocy są więc alternatywą dla dużych domów pomocy społecznej (mogą uzupełniać oraz zastępować częściowo tego typu opiekę wykonywaną przez tradycyjne domy pomocy społecznej). Forma usług opiekuńczych w postaci rodzinnego domu pomocy pozwala zbudować w systemie opieki społecznej ogniwo pośrednie pomiędzy usługą opiekuńczą świadczoną w miejscu zamieszkania, a całodobową placówką specjalistycznego wsparcia jaką jest dom pomocy społecznej.

Atmosfera jaką mogą stworzyć takie mini placówki powoduje, że osoby w podeszłym wieku będą się w nich czuć dobrze. Między opiekunami, a podopiecznymi wytwarza się bardzo często silna więź emocjonalna.

Rodzinny Dom Pomocy stanowi nową, atrakcyjną formę organizacji usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo **dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu osób**, przeznaczonych dla tych osób starszych, które mają problemy z samodzielną egzystencją, a nie wymagają jeszcze umieszczenia w domu pomocy społecznej w ich miejscu zamieszkania.

Rodzinny Dom Pomocy nie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Jest placówką prywatną, prowadzoną w formie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne.

Rodzinny Dom Pomocy powinien spełniać m.in. następujące warunki:

- Budynek przeznaczony na Rodzinny Dom Pomocy powinien być pozbawiony wszelkich barier architektonicznych;
- Podmiot prowadzący dom musi zapewnić podopiecznym trzy posiłki dziennie, w tym posiłki dietetyczne zgodnie ze wskazaniem lekarza;
- Sposób świadczenia usług musi uwzględniać stan zdrowia, sprawność intelektualną i fizyczną oraz indywidualne potrzeby osoby starszej.

Tworzenie tego zadania umożliwia ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 Nr 175 poz. 1362 ze zm.) umożliwiając wprowadzenie do systemu pomocy społecznej nowej formy usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo w miejscu zamieszkania. Standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez tego rodzaju domy pomocy, a także warunki kierowania, odpłatności i nadzoru nad nimi określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz.U. Nr 153 poz. 1276).

Osoby prowadzące Rodzinne Domy Pomocy winny dostosować sposób świadczonych usług bytowych i opiekuńczych do stanu zdrowia, sprawności intelektualnej i fizycznej oraz indywidualnych potrzeb i możliwości swoich podopiecznych przestrzegając praw człowieka, w tym w szczególności prawa do godności, wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa osobom starszym.

III. Usługi opiekuńcze i bytowe świadczone przez całą dobę przez Rodzinne Domy Pomocy osobom wymagającym z powodu wieku pomocy innych osób

Usługi bytowe:

1. miejsce pobytu:

- budynek i jego otoczenie – bez barier architektonicznych,
- pokoje mieszkalne w budynkach wielokondygnacyjnych bez wind – usytuowane na parterze,
- pokoje mieszkalne, nie więcej niż trzyosobowe, z tym że:
 - pokój jednoosobowy – nie mniejszy niż 9 m²,
 - pokój dwu- i trzyosobowy – o powierzchni nie mniejszej niż po 6 m² na osobę,

- pokoje mieszkalne – wyposażone w łóżko lub tapczan, szafę, stół, krzesła i szafkę nocną dla każdej osoby,
- następujące pomieszczenia:
 - pokój dziennego pobytu służący jako jadalnia,
 - pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia,
 - jedna łazienka dla nie więcej niż 5 osób i jedna toaleta dla nie więcej niż 4 osób, wyposażone w uchwyty ułatwiające korzystanie z tych pomieszczeń.

2. wyżywienie:

- co najmniej 3 posiłki dziennie, w tym posiłki dietetyczne, zgodne ze wskazaniem lekarza,
- przerwa między posiłkami nie krótsza niż 4 godziny, przy czym ostatni posiłek nie wcześniej niż o godzinie 18.00,
- dostępność do drobnych posiłków i napojów między posiłkami,
- możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym, w razie potrzeby karmienie;

3. utrzymanie czystości:

- środki higieny osobistej, środki czystości, przybory toaletowe i inne przedmioty niezbędne do higieny osobistej,
- sprzątanie pomieszczeń w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz dziennie.

Usługi opiekuńcze:

- udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnacja, w tym pielęgnacja w czasie choroby,
- opieka higieniczna, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych oraz w zakupie niezbędnych leków zalecanych przez lekarza,
- niezbędna pomoc w załatwianiu spraw osobistych,
- kontakty z otoczeniem,
- organizację czasu wolnego,
- pomoc w zakupie odzieży i obuwia oraz niezbędnych artykułów osobistego użytku.

IV. Zasięg i czas trwania programu

Program realizowany będzie na terenie Miasta Konina począwszy od roku 2010.

V. Adresaci programu

Adresatami programu jest starsza społeczność Miasta Konina (osoby w wieku podeszłym, starczym, sędziwym) wymagająca specyficznej formy usług opiekuńczych i bytowych w kameralnych warunkach mieszkaniowych, oraz mająca problemy z samodzielną egzystencją, a nie wymagające jeszcze umieszczenia w domu pomocy społecznej.

VI. Miejsce realizacji programu

Bazę lokalową do realizacji programu na terenie Miasta Konina stworzyć mogą osoby fizyczne dysponujące odpowiednimi warunkami lokalowymi. Baza ta będzie alternatywą dla dużych domów pomocy społecznej spełniając warunki określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz.U. Nr 153 poz. 1276 z 2005r.).

Prowadzącymi Rodzinny Dom Pomocy mogą być osoby fizyczne dysponujące odpowiednimi warunkami lokalowymi, które zgłoszą gotowość prowadzenia rodzinnych domów pomocy społecznej. Placówki rodzinne prowadzone będą przez osoby prywatne w ramach umowy z gminą.

VII. Realizatorzy programu

Program realizowany będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie oraz podmioty prowadzące Rodzinny Dom Pomocy na terenie Miasta Konina.

VIII. Sposób rekrutacji osób do prowadzenia Rodzinnego Domu Pomocy

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, gmina pokrywa część kosztów pobytu kierowanych przez siebie mieszkańców do domów pomocy społecznej. Taka forma pomocy znacznie zyskała na atrakcyjności jako usługa usytuowana w miejscu zamieszkania osób i jest tańsza od innych form pomocy.

Rodziny Dom Pomocy jest jednostką organizacyjną z określoną infrastrukturą techniczną i zadaniami - typami usług, które ma obowiązek wykonywać. Nie jest to jednak jednostka organizacyjna pomocy społecznej, a raczej swoista, organizacyjna odmiana usług opiekuńczych.

Prowadzenie placówki tego typu nie wymaga zezwolenia wojewody, a realizacja tego rodzaju usługi zarezerwowana została dla osób fizycznych, które zarejestrują działalność gospodarczą. Przedsiębiorca jest obowiązany spełniać określone przepisami prawa warunki wykonywania działalności gospodarczej, w szczególności dotyczące ochrony przed zagrożeniem życia, zdrowia ludzkiego i moralności publicznej, a także ochrony środowiska.

Poszukiwanie chętnych do prowadzenia Rodzinnego Domu Pomocy będzie odbywać się w następujący sposób:

1. Ogłoszenia, informacje medialne (prasa, radio, TV, Internet), plakaty, konferencja prasowa, ogłoszenia w kościele, itp ,
2. Wstępna weryfikacja osób ubiegających się o prowadzenie tego typu domu na podstawie złożonego wniosku i przedstawionej koncepcji,
3. Sprawdzenie warunków lokalowych i wymaganych standardów,
4. Szkolenia przygotowujące prowadzących do pracy z osobami starszymi,
5. Zawarcie umowy na prowadzenie takich usług określającej obowiązki stron.

Osoba, która chciałaby prowadzić rodzinny dom pomocy, dokonuje wszelkich uzgodnień z właściwą ze względu na usytuowanie rodzinnego domu gminą, z którą w następstwie uzgodnień zawiera umowę na prowadzenie rodzinnego domu. W umowie tej strony powinny umówić się co do kosztu świadczonych usług czy wysokości pobieranego wynagrodzenia. Decyzja, jaki kształt przybierze umowa, leży po stronie gminy i osoby chcącej prowadzić rodzinny dom.

IX. Sposób rekrutacji osób do umieszczenia w Rodzinnym Domach Pomocy

Osoba, która wymaga całodobowych usług bytowych i opiekuńczych, jest kierowana przez MOPR (Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie) na pobyt stały lub okresowy do Rodzinnego Domu Pomocy na swój wniosek, za swoją zgodą lub na wniosek opiekuna prawnego i każdej innej osoby, złożony w MOPR. MOPR kieruje do takiego domu osoby, którym zapewniona ma być opieka.

Decyzję w sprawie kierowania do Rodzinnego Domu Pomocy wydaje dyrektor MOPR w szczególności na podstawie:

- Rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego,
- Zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy, ze wskazaniem zakresu wymaganych usług opiekuńczych,
- Dowodu otrzymania emerytury, renty lub zasiłku stałego.

Pobyt w Rodzinnym Domu Pomocy jest odpłatny w wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom, ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia Rodzinnego Domu Pomocy.

Ustalając odpłatność od osoby przebywającej w Rodzinnym Domu Pomocy, stosuje się zasady określone w art. 61 ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Wysokość miesięcznej odpłatności, przekazywana osobie prowadzącej Rodzinnym Domu Pomocy, jest określona w decyzji administracyjnej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik ośrodka pomocy społecznej może, na czas określony, częściowo albo całkowicie zwolnić osobę przebywającą w domu od ponoszenia odpłatności, wówczas wydatki na utrzymanie osoby, w kwocie odpowiadającej zwolnieniu, ponosi gmina.

X. Kontrola działalności Rodzinnego Domu Pomocy

Nadzór nad rodzinnymi domami pomocy sprawuje MOPR w Koninie. Kontrole domów wykonywane są co najmniej raz na kwartał. W trakcie kontroli prowadzi się obserwacje, analizuje dokumenty, nawiązuje bezpośredni kontakt z osobami przebywającymi w Rodzinnym Domu Pomocy, a jeśli zajdzie taka potrzeba – również z ich rodzinami lub opiekunami prawnymi.

Kontrola taka obejmuje:

- Zakres i sposób świadczenia usług bytowych i opiekuńczych,

- Przestrzeganie praw mieszkańców domu, a także zapewnienie im dostępności do informacji o tych prawach,
- Współdziałanie osoby prowadzącej rodzinny dom pomocy z osobą przebywającą w tym domu i jej rodziną lub opiekunem prawnym.

Osoba prowadząca Rodzinny Dom Pomocy musi umożliwić przeprowadzenie takiej kontroli.

Z przeprowadzonej kontroli kontrolujący sporządza protokół zawierający:

1. Nazwę i adres kontrolowanego podmiotu,
2. Określenie zakresu kontroli,
3. Opis stanu faktycznego stwierdzonego podczas kontroli,
4. Wyniki kontroli,
5. Ewentualne zalecenia pokontrolne mające na celu likwidację uchybień lub nieprawidłowości w zakresie działania rodzinnego domu pomocy i termin ich realizacji, pod rygorem możliwości rozwiązania umowy dotyczącej prowadzenia takiego domu, po zapewnieniu dalszej opieki osobom w nim przebywającym,
6. Ocenę wykonania ewentualnych zaleceń pokontrolnych wynikających z poprzedniej kontroli.

Protokół kontroli przekazywany jest osobie prowadzącej Rodzinny Dom Pomocy. W przypadku protokołu zawierającego zalecenia pokontrolne osoba prowadząca Rodzinny Dom Pomocy może złożyć pisemne zastrzeżenie lub wyjaśnienia do kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu.

Protokół kontroli wraz z zastrzeżeniami lub wyjaśnieniami i stanowiskiem kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do tych zastrzeżeń lub wyjaśnień otrzymuje Prezydent Miasta Konina w terminie 30 dni od dnia podpisania protokołu lub dnia złożenia zastrzeżeń lub wyjaśnień przez osobę prowadzącą Rodzinny Dom Pomocy.

XI. Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w Rodzinnym Domu Pomocy

Miesięczny, całkowity koszt utrzymania (opłatę za pobyt) pokrywa osoba zainteresowana umieszczeniem w Rodzinnym Domu Pomocy tj. podopieczny lub jego rodzina, opiekun prawny lub inna osoba.

Całkowity, miesięczny koszt pobytu jednej osoby w Rodzinnym Domu Pomocy będzie określony w umowie zawartej między Miastem Konin, a prowadzącym dom.

Osoba prowadząca Rodzinny Dom Pomocy będzie zobowiązana do świadczenia usług opiekuńczych i bytowych zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2005r. w sprawie rodzinnych domów pomocy oraz do poddania się kontroli ośrodka pomocy społecznej, o której mowa była wyżej.

XII. Zakładane efekty programu

W miejscowościach, w których działają Rodzinne Domy Pomocy są one traktowane jako interesująca forma organizacji usług opiekuńczych.

Dla Miasta Konina to przede wszystkim umożliwienie zwiększenia liczby miejsc w placówkach całodobowej opieki bez konieczności uruchamiania kosztownych i długotrwałych inwestycji.

Ponadto koszt utrzymania pensjonariusza w placówce jest z reguły niższy niż placówce publicznej.

Dla osób podejmujących się zorganizowania Rodzinnych Domów Pomocy jest to forma prowadzenia lub kontynuacji działalności zawodowej, sposób na życie, a w przypadku posiadania dużego domu możliwość jego korzystnego zagospodarowania.

Wreszcie dla wielu osób wymagających stacjonarnej opieki, możliwość zamieszkania w małej, kameralnej placówce prowadzonej przez rodziny jest często bardziej interesująca niż pobyt w dużym domu pomocy. Chodzi też bardzo często o ciepłą, domową atmosferę panującą w tych domach.

Stworzone w Rodzinnych Domów Pomocy warunki w zakresie usług opiekuńczych, a także potrzeb bytowych, pozwolą szczęśliwie i godnie spędzić jesień życia jego pensjonariuszom.

XIII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring programu będzie miał na celu sprawdzenie, czy realizacja programu jest zgodna z założonymi w programie: celem głównym i celami szczegółowymi oraz czy program jest spójny z Lokalną strategią rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Konina na lata 2006-2015, w części dotyczącej programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ewaluacja programu będzie miała na celu ocenę skuteczności i efektywności podjętych w ramach programu działań oraz ocenę zgodności potrzeb społecznych z oferowaną w programie alternatywną formą pomocy dla osób starszych.

Sprawozdanie dotyczące etapów realizacji programu będzie uwzględnione w rocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.